

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ

СТРАХОВІ ПОСЛУГИ У СХЕМАХ І ТАБЛИЦЯХ:

методичні рекомендації для проведення практичних занять здобувачам вищої освіти ступеня «Бакалавр» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» денної форми навчання

МИКОЛАЇВ

2018

УДК 368.1

С83

Друкується за рішенням науково-методичної комісії обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету протокол № ____ від _____ року.

Укладач:

Н.О. Шишпанова – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

Рецензенти:

І.В. Ксьонжик – д-р екон. наук, професор кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв;

В.В. Сокур – начальник відділення в м. Миколаїв Приватного акціонерного товариства «УПСК»

© Миколаївський національний аграрний університет, 2018

Зміст

ПЕРЕДМОВА	4
СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
Практичне заняття 1:Тема: Страхова послуга та особливості її реалізації	6
Практичне заняття 2:Тема: Порядок укладення і ведення страхової угоди	10
Практичне заняття 3:Тема: Страхування життя та пенсій	14
Практичне заняття 4:Тема: Страхування від нещасних випадків	18
Практичне заняття 5:Тема: Медичне страхування	24
Практичне заняття 6:Тема: Страхування підприємницьких ризиків	29
Практичне заняття 7:Тема: Сільськогосподарське страхування	33
Практичне заняття 8:Тема: Страхування технічних ризиків	39
Практичне заняття 9:Тема: Страхування кредитних і фінансових ризиків	42
Практичне заняття 10:Тема: Автотранспортне страхування	46
Практичне заняття 11:Тема: Морське страхування	50
Практичне заняття 12:Тема: Авіаційне страхування	52
Практичне заняття 13:Тема: Страхування майна і відповідальності громадян	54
РЕКОМЕНДОВАНІ ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНІ АКТИ	58

ПЕРЕДМОВА

Страхові послуги у ринковій економіці являються ефективним інструментом захисту від можливих ризиків, який забезпечує неперервність та безперервність процесу відтворення, соціально-економічну стабільність у суспільстві, слугує одним із головних джерел інвестиційного капіталу.

Володіння знаннями основ страхових послуг у сучасних умовах має важливе значення, оскільки допомагає зробити правильний вибір ділового партнера, забезпечити підвищення фінансової стійкості власного бізнесу, самостійно розробити програми зниження ризиків, що виникають у процесі здійснення підприємницької діяльності.

Методичні рекомендації передбачають вирішення завдань здобувачами вищої освіти під час практичних занять, які дають можливість оволодіти майбутнім спеціалістам навиками розробки та здійснення страхових операцій, з'ясувати роль страхових послуг в економічній розбудові суспільства, визначити сукупність заходів по ефективному страховому захисту.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні знати:

- основні положення теорії і практики страхових послуг фізичних і юридичних осіб;
- об'єктивну необхідність, сутність, роль страхування;
- організацію, шляхи розвитку страхового ринку й державного регулювання страхової діяльності;
- умови особового страхування, страхування майна, страхування відповідальності, перестраховування з позиції вітчизняного та зарубіжного досвіду;
- особливості і шляхи поліпшення фінансової діяльності страховиків.

Здобувачі вищої освіти повинні вміти:

- визначити показники збитковості страхової суми;
- розробляти розрахунок тарифних нетто-ставок і брутто-ставок, показників фінансової стійкості страхових компаній;
- визначити суму страхових платежів;
- розрахувати страхове відшкодування;

- складати страховий договір та проводити розрахунки по ньому.

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «СТРАХОВІ ПОСЛУГИ»

для здобувачів вищої освіти ступеня «Бакалавр» спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
денної форми навчання

Страхові послуги	Змістовий модуль 1. Особисте страхування	Страхова послуга та особливості її реалізації
		Порядок укладення і ведення страхової угоди
		Страхування життя та пенсій
		Страхування від нещасних випадків
		Медичне страхування
	Змістовий модуль 2. Майнове страхування	Страхування підприємницьких ризиків
		Сільськогосподарське страхування
		Страхування технічних ризиків
		Страхування кредитних і фінансових ризиків
		Автотранспортне страхування
		Морське страхування
		Авіаційне страхування
		Страхування майна і відповідальності громадян

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

ТЕМА: СТРАХОВА ПОСЛУГА Й ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти сутності страхової послуги як специфічного товару; визначити ознаки, які характеризують страхову послугу; вивчити економічну необхідність страхових послуг, що надаються фізичним і юридичним особам.

Ключові поняття: страхова послуга, фінансова послуга, страховий продукт, страхова компанія, страховий маркетинг, страховий агент, страховий брокер, аквізиція.

Питання для опитування:

1. Поняття страхової послуги, її необхідність і сутність.
2. Особливості маркетингу в страхуванні та його завдання.
3. Характеристика систем продажу страхових полісів.
4. Страхові агенти та їхні функції. Система генеральних агентств.
5. Страхові брокери та їхні функції.
6. Роль реклами в реалізації страхових послуг.
7. Необхідність і методи контролю з боку страхових компаній і держави за реалізацією страхових послуг.

Тестові завдання:

1. Страхова послуга належить до категорії:

- а) фінансових послуг;
- б) юридичних послуг;
- в) аудиторських послуг;
- г) соціальних послуг.

2. Які з наведених далі форм підприємств не можуть згідно з чинним законодавством претендувати на заняття страховою діяльністю?

- а) акціонерне товариство закритого типу;
- б) командитне товариство;
- в) товариство з обмеженою відповідальністю;
- г) підприємство з 100%-виміноземним капіталом.

3. Які з перелічених видів страхування є обов'язковими?

- а) страхування майна (крім врожаю) у державних, сільськогосподарських підприємствах;
- б) страхування майна громадян;
- в) страхування пасажирів на міських маршрутах;

г) страхування пасажирів залізничного транспорту.

4. Асортимент послуг страхового ринку – це:

а) кількість договорів страхування;

б) перелік видів страхування, якими може скористатися страхувальник;

в) перелікобов'язкових видів страхування, яким може скористатися страхувальник;

г) кількість страхових компаній на ринку.

5. Страхові агенти – це:

а) юридичні особи або громадяни, які зареєстровані в установленому порядку як суб'єкти підприємницької діяльності та здійснюють за винагороду посередницьку діяльність у страхуванні від свого імені на підставі брокерської угоди з особою, яка має потребу у страхуванні як страхувальник;

б) юридичні особи або громадяни, які діють від імені та за дорученням страховика і виконують частину його страхової діяльності, діють у його інтересах за винагороду на підставі договору доручення із страховиком;

в) юридичні особи, створені згідно з Законом України "Про господарські товариства" з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом, а також ті, що одержали у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності;

г) юридичні особи та фізичні громадяни, які уклали із страховиками договори страхування або є такими відповідно до законодавства України.

6. Страхові брокери – це:

а) юридичні особи або громадяни, які зареєстровані в установленому порядку як суб'єкти підприємницької діяльності та здійснюють за винагороду посередницьку діяльність у страхуванні від свого імені на підставі брокерської угоди з особою, яка має потребу у страхуванні як страхувальник;

б) юридичні особи або громадяни, які діють від імені та за дорученням страховика і виконують частину його страхової діяльності, діють у його інтересах за винагороду на підставі договору доручення із страховиком;

в) юридичні особи, створені згідно з Законом України "Про господарські товариства" з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом, а також ті, що одержали у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності;

г) юридичні особита дієздатні громадяни, які уклали із страховиками договори страхування або є такими відповідно до законодавства України.

7. Страховий брокер може надавати такі види послуг:

- а) залучення клієнтури до страхування;
- б) підготовка документів для врегулювання питань про збитки у разі настання страхового випадку;
- в) надання експертних послуг, послуг з оцінки страхових ризиків;
- г) вірні усі відповіді.

8. Страховий агент не може надавати такі види послуг:

- а) надання інших посередницьких послуг крім страхових;
- б) підготовка документів для врегулювання питань про збитки у разі настання страхового випадку;
- в) надання експертних послуг, послуг з оцінки страхових ризиків;
- г) отримання та перерахування страхових платежів.

9. Що не є етапом реалізації страхової послуги:

- а) аквізіція;
- б) укладання договору страхування;
- в) контроль за об'єктом страхування;
- г) урегулювання питань щодо завданих збитків.

10. До професійних оцінювачів ризику відносять наступних суб'єкти страхового ринку:

- а) страховик;
- б) аварійний комісар;
- в) диспашер;
- г) андеррайтер.

Практичні завдання:

1.1 Визначте класифікацію страхових продуктів за вказаними класифікаційними ознаками

Класифікація страхових продуктів	
За способом споживання	
За тривалістю споживання	
За рівнем інноваційної спрямованості	
Залежно від попиту	

1.2 Охарактеризувати канали продажу страхових продуктів

Класифікація страхових продуктів

Офісний канал продажу	
Через страхових посередників	
За допомогою Інтернету	
За допомогою Пулу, Бюро, Консорціуму	

Контрольні питання

1. Дайте характеристику сучасному стану страхового ринку України.
2. Перелічіть основні проблеми, що існують на сьогоднішній день у сфері страхових відносин.
3. Дайте визначення страхової послуги.
4. Які особливості має страхова послуга?
5. Розкрийте сутність маркетингу у страхуванні.
6. Які існують в Україні види добровільного страхування?
7. Які існують в Україні види обов'язкового страхування?
8. Які канали реалізації страхових послуг використовуються страховими компаніями?
9. Дайте визначення аварійному комісару.
10. Перелічіть основні етапи процесу реалізації страхової послуги та їх особливості.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

ТЕМА: ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ТА ВЕДЕННЯ СТРАХОВОЇ УГОДИ

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних засад порядку укладання та ведення страхової угоди, поглибити знання щодо страхових угод, особливостей договору страхування та поняття андеррайтинг.

Ключові поняття: страхова угода, страхування, договір страхування, заява, аварійні комісари, андеррайтинг.

План:

1. Страхова угода та її основні етапи.
2. Заява про страхування, її значення і зміст.
3. Андеррайтинг та його завдання.
4. Договір страхування і його зміст.
5. Припинення дії договору страхування. Права і обов'язки сторін.
6. Порядок врегулювання претензій страхувальника щодо виплати відшкодування.

Тестові завдання:

1. Страховий договір – це:

- а) документ, що свідчить про настання страхового випадку і розміру збитків страхувальника.
- б) документ, в якому містяться правила страхування різних видів страхових послуг.
- в) письмова угода між страхувальником і страховиком про вартість майна, що підлягає страхуванню.
- г) письмова угода між страхувальником і страховиком згідно з якою страховик бере на себе зобов'язання відшкодувати збитки, а страхувальник – сплачувати страхові платежі.

2. Яка послідовність з огляду на субординацію нижченаведених правових актів?

- а) міжнародні угоди, що містять положення зі страхування, Конституція України, постанови Уряду, рішення міністрів і відомств України, цивільний Кодекс України, закон України "Прострахування";
- б) Конституція України, міжнародні угоди, що містять положення зі страхування, цивільний Кодекс України, закон України "Про страхування", постанови Уряду, рішення міністрів і відомств України.

3. З якого моменту договір страхування набуває чинності?

- а) з нуля годин тієї доби, в яку сплачено страховий платіж (або його частина) або страховий платіж надійшов на рахунок компанії;
- б) з нуля годин доби, наступної за тією, в яку сплачено страховий платіж (або його частина) або страховий платіж надійшов на рахунок компанії;
- в) з моменту складання договору страхування.

4. Якщо за вимогою страховика відбувається дострокове припинення договору страхування майна, то:

- а) страхувальникові повертаються повністю сплачені ним страхові платежі;
- б) страхувальникові не повертаються сплачені ним страхові платежі;
- в) страхувальникові частково повертаються сплачені ним страхові платежі;
- г) страхувальникові повертаються сплачені ним страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії договору з врахуванням нормативних витрат на ведення справи, фактичних виплат страхових сум та страхових відшкодувань, що були здійснені за цим договором страхування.

5. Якщо за вимогою страховика відбувається дострокове припинення договору страхування майна і ця вимога зумовлена невиконанням страхувальником умов договору страхування, то:

- а) страхувальникові повертаються повністю сплачені ним страхові платежі;
- б) страхувальникові не повертаються сплачені ним страхові платежі;
- в) страхувальникові частково повертаються сплачені ним страхові платежі;
- г) страхувальникові повертаються сплачені ним страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії договору з врахуванням нормативних витрат на ведення справи, фактичних виплат страхових сум та страхових відшкодувань, що були здійснені за цим договором страхування.

6. Якщо за вимогою страхувальника відбувається дострокове припинення договору страхування майна, то:

- а) страхувальникові повертаються повністю сплачені ним страхові платежі;

- б) страхувальникові не повертаються сплачені ним страхові платежі;
- в) страхувальникові частково повертаються сплачені ним страхові платежі;
- г) страхувальникові повертаються сплачені ним страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії договору з врахуванням нормативних витрат на ведення справи, фактичних виплат страхових сум та страхових відшкодувань, щоб уліз здійснені за цим договором страхування.

7. Якщо за вимогою страхувальника відбувається дострокове припинення договору страхування майна і ця вимога зумовлена не виконанням страховиком умов договору страхування, то:

- а) страхувальникові повертаються повністю сплачені ним страхові платежі;
- б) страхувальникові не повертаються сплачені ним страхові платежі;
- в) страхувальникові частково повертаються сплачені ним страхові платежі;
- г) страхувальникові повертаються сплачені ним страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії договору з врахуванням нормативних витрат на ведення справи, фактичних виплат страхових сум та страхових відшкодувань, щоб уліз здійснені за цим договором страхування.

8. Хто розробляє правила страхування для кожного виду добровільного страхування?

- а) Ліга страхових організацій України;
- б) страховик;
- в) моторне (транспортне) страхове бюро України;
- г) Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг

9. З яких обставин страховик може відмовити у здійсненні страхової виплати або страхового відшкодування:

- а) навмисні дії страхувальника;
- б) подання страхувальником свідомо неправдивих відомостей про об'єкт страхування;
- в) отримання страхувальником повного відшкодування збитків за майновим страхуванням від особи, винної у їх заподіянні;

г) вірні усі відповіді.

10. Основним правом страхувальника є –

- а) вжити заходів щодо запобігання та зменшення збитків, завданих унаслідок настання страхового випадку;
- б) своєчасноносити страхові платежі;
- в) одержати обумовлені договором страхування грошові суми;
- г) повідомити страховика про інші діючі договори страхування.

Контрольні питання

1. Дайте визначення договору страхування.
2. У чому полягає зміст правил страхування.
3. Коли та ким затверджуються правила страхування?
4. Перелічить права та обов'язки страховика.
5. Перелічить права та обов'язки страхувальника.
6. Які особливості має укладення договору страхування життя?
7. Яка валюта використовується у страхуванні?
8. Які умови строкового припинення дії договору страхування за бажанням страхувальника?
9. За яких умов страховик може відмовити страхувальникові у здійсненні страхової виплати або страхового відшкодування?
10. Як у страхуванні вирішуються спірні питання таколи договір страхування припиняє свою дію?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

ТЕМА: СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ТА ПЕНСІЙ

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти необхідності і значення страхового захисту життя та пенсій громадян, опанувати порядок визначення і сплати страхових премій,

організацію роботи страхової компанії щодо визначення страхових і викупних сум, порядок їх виплати страхувальнику, спадкоємцям або визначеним для цього особам.

Ключові поняття: види страхування життя, змішане страхування життя, суб'єкти страхування, обсяг страхової відповідальності, строк страхування, страхова сума.

Питання для опитування:

1. Економічні особливості страхування життя та пенсій.
2. Таблиця смертності та її значення.
3. Організація роботи страхової компанії, пов'язаної із здійсненням страхування життя та пенсій. Порядок укладення і обслуговування страхового договору.
4. Визначення розміру і порядок здійснення страхових виплат.

Практичні завдання:

1. Вказати правильні чи неправильні є твердження. Відповідь обґрунтуйте.

Твердження

1. Суб'єкти страхування життя:
 - ✓ Страхова компанія;
 - ✓ Страхувальник.
2. Страхування додаткової пенсії не відноситься до поширених видів страхування ренти.
3. Страхування життя відноситься до накопичувального страхування, при цьому тимчасово вільні кошти акумулюються у страховому фонді та є важливим джерелом інвестицій в економіку держави.
4. Законодавство України дає права компанії зі страхування життя здійснювати накопичення пенсійних внесків у межах механізму недержавного пенсійного забезпечення, страховик має право лише на здійснення виплати довічних пенсій.
5. Основною особливістю весільного страхування є гарантована виплата страхового забезпечення застрахованій особі до весілля, в тому числі у випадку, коли в період дії договору страхування оплата страхових внесків буде припинена у зв'язку зі смертю страхувальника.
6. Страхування життя в Україні на ринку страхових послуг має

значну частку, досягає 30%.

7. При страхуванні життя для кожного об'єкта страхування вартість визначається окремо.

8. Поліс довічного страхування на випадок смерті забезпечує додатковий дохід.

9. Страхувальниками є дієздатні фізичні особи віком від 18 до 55 років. Договір страхування може бути укладений на 5, 10, 15 років.

10. При страхуванні ренти та пенсій обов'язково обговорюється стан здоров'я фізичної особи.

11. Найбільш популярні види страхування життя, які мають ощадну функцію:

- ✓ змішане страхування життя;
- ✓ страхування дітей;
- ✓ страхування до одруження;
- ✓ довічне страхування;
- ✓ страхування добровільної пенсії.

12. У межах викупних сум за діючими договорами страхування життя страхувальник має право взяти короткостроковий кредит на особисті потреби.

13. Таблиця смертності – упорядкований ряд взаємопов'язаних величин, які показують зменшення з віком внаслідок смертності деякої сукупності тих, хто народився, система вікових показників, які вимірюють частоту смертних випадків у різні періоди життя тощо.

14. Договір страхування життя укладається обов'язково та має достроковий характер.

15. Негативно впливають на розвиток ринку страхування життя:

- ✓ неповна законодавча база;
- ✓ високий рівень інфляції, внаслідок чого неможливі довгострокові накопичувальні види страхування в національній валюті;
- ✓ відсутність економічної стабільності.

16. Компанія СК «PZU Україна Страхування життя» Одним з основних видів діяльності компанії є надання клієнтам програм по накопичувальному страхуванню життя фізичних осіб та працівників різних підприємств і організацій.

17. Умовами виплати страхової суми при страхуванні ренти і пенсії є сплата всієї суми обумовлених внесків.

18. До ризиків змішаного страхування життя відноситься – смерть, хвороба, ДТП.
19. Загальна кількість страхових компаній, які займаються страхуванням життя станом на 31.12.2015 становила 75.
20. Договір страхування життя вважається вигідним вкладенням грошей, тому що накопичення страхової суми здійснюється з урахуванням норми доходності .
21. Викупна сума - грошова сума, в межах якої страховик відповідно до умов страхування зобов'язаний провести виплату з настанням страхового випадку
22. При змішаному договорі страхування страхова сума є фіксованою і встановлюється за згодою між страховиком та страхувальником.
23. При договорі страхування життя необов'язково вказувати вигодонабувача.
24. Норма доходності – процент, що нараховується страховиком до резерву внесків на страхування життя.
25. У разі дострокового припинення договору страхування життя страховик нічого не сплачує страхувальникові.

Задача 3.1

Провести розрахунок бруто-ставка на 100 грн. страхової суми на дожиття за договором страхування людини віці 50 років на строк 10 років зі страхової суми 100 грн. Частка авантаження бруто-ставка складає 10%, річна норма доходності прийняти 4%.

Задача 3.2

Розрахувати одночасну нетто-ставка на 100 грн. страхової суми зі страхування на випадок смерті людини, якщо вік страхувальника 41 рік. Термін страхування 5 років. Ставка інвестиційного доходу 4%.

Задача 3.3

Розрахувати одночасну нетто-ставка на 100 грн. страхової суми зі страхування на випадок смерті людини, якщо вік страхувальника 40 рік. Термін страхування 15 років. Ставка інвестиційного доходу 4%.

Задача 3.4

Розрахувати одночасну нетто-ставку за договором страхування на дожиття на 100 грн. страхової суми, якщо людина у віці 40 років страхується на 15 років. Дисконтуючий множник визначається за 4% ставкою інвестиційного доходу.

Контрольні питання

1. Перелічить особливості сфери страхування життя.
2. Розкрити сутність змішаного страхування життя.
3. Які переваги надає страхувальникам страхування додаткової пенсії?
4. Яким чином у сфері страхування життя використовуються таблиці смертності?
5. У чому полягає зміст реформи системи пенсійного забезпечення в Україні?
6. Чим страхування дітей та весільне страхування відрізняються від змішаного страхування життя?
7. На яких умовах реалізується послуга змішаного страхування життя?
8. Які особливості властиві весільному страхуванню?
9. Які особливості властиві страхуванню дітей?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

ТЕМА: СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти необхідності і значення страхового захисту громадян від нещасних випадків.

Ключові поняття: форми і види страхування, державне особисте страхування військовослужбовців і військовозобов'язаних, призваних на збори, розмір страхових сум за наслідки нещасних випадків, одержувачі страхової суми у випадку смерті застрахованого, відмова у виплаті страхової суми.

Питання для опитування:

1. Економічна необхідність, сутність і значення страхового захисту громадян від нещасних випадків.
2. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків та їх характеристика.
3. Добровільні види індивідуального страхування від нещасних випадків.
4. Колективна форма добровільного страхування від нещасних випадків. Види страхування.
5. Особливості роботи страхової компанії при проведенні страхування від нещасних випадків в обов'язковій і добровільній формах.

Тестові завдання:

1. До якої галузі страхування відносять страхування від нещасних випадків:

- а) майнове страхування;
- б) особисте страхування;
- в) страхування відповідальності;
- г) правильної відповіді немає.

2. При укладанні договорів страхування від нещасних випадків враховують наступні фактори:

- а) професія та умови роботи;
- б) сімейний стан;
- в) хобі;
- г) вірні усі відповіді.

3. Пристрахуванні від нещасних випадків обов'язковим видом є:

- а) колективне страхування від нещасних випадків на виробництві;
- б) особисте страхування від нещасних випадків на транспорті;
- в) страхування школярів від нещасних випадків;

г) страхування від нещасних випадків громадян, що виїжджають за кордон.

4. За умов обов'язкового особистого страхування від нещасного випадку на транспорті страховим випадками є:

- а) загибель або смерть застрахованого внаслідок нещасного випадку на транспорті;
- б) втрата особистого майна внаслідок нещасного випадку на транспорті;
- в) загибель або смерть застрахованого з будь-яких причин під час проїзду на транспорті;
- г) усі відповіді вірні.

5. Чи потрібна письмова згода застрахованої особи при укладанні договору страхування третіх осіб від нещасних випадків:

- а) так, потрібна завжди;
- б) так, крім страхування дітей увіці до 16 років;
- в) ні, не потрібна;
- г) вірної відповіді не має.

6. Який термін дії договору страхування від нещасних випадків встановлюється за згодою сторін:

- а) термін необмежений;
- б) від одного до дванадцяти місяців;
- в) від одного до трьох років;
- г) вірної відповіді не має.

7. За умов обов'язкового особистого страхування від нещасного випадку на транспорті розмір страхової суми для кожного застрахованого становить:

- а) 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- б) 6000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- в) 5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- г) за домовленістю сторін.

8. За умов колективного страхування від нещасних випадків страхувальником може бути:

- а) дієздатний громадянин;
- б) юридична особа;
- в) вірні усі відповіді;
- г) вірної відповіді немає.

9. У разі одержання застрахованим травми внаслідок нещасного випадку на транспорті при встановленні йому інвалідності страховик виплачує наступні страхові суми:

- а) І групи – 100% страхової суми, II– 75% страхової суми, III– 50% страхової суми;
- б) І групи – 90% страхової суми, II –75% страхової суми, III –50% страхової суми;
- в) І групи–90% страхової суми, II –80% страхової суми, III – 50% страхової суми.

10. Обов'язковестрахованнявіднещаснихвипадківнатранспортіне поширюєтьсянапасажирів:

- а) залізничного транспорту;
- б) автомобільного і електротранспорту міжміського сполучення;
- в) автомобільного і електротранспорту на міських маршрутах;
- г) внутрішньоговального.

Практичні завдання:

1. Вказати правильні чи неправильні є твердження. Відповідь обґрунтуйте.

Твердження

1. Страхові компанії не схильні підписувати договори з особами, які вимагають укласти їх на дуже високі страхові суми, із такими, що мають скрутне матеріальне становище або з якими траплялися нещасні випадки кілька разів за невеликий період часу.
2. Страхування від нещасних випадків як послуга комерційних страхових компаній за формою проведення буває лише добровільною.
3. Підставою для встановлення першої групи інвалідності є стійкі, значно вираженої важкості функціональні порушення в організмі, зумовлені захворюванням, травмою або вродженим дефектом, що призводять до значного обмеження життєдіяльності людини, при збереженій здатності до самообслуговування, та не викликають потреби в постійному сторонньому нагляді, догляді чи допомозі.
4. Інвалідність може бути встановлена на строк від 3 до 5 років або безстроково.
5. Наслідком раптової, короткочасної, непередбаченої та незалежної від волі застрахованої особи події (нешасного випадку) може бути:
 - ✓ тимчасова непрацездатність;
 - ✓ інвалідність;

✓ смерть.

6. Види добровільного страхування громадян від нещасних випадків - страхування дітей та школярів, страхування від нещасних випадків, колективне страхування працівників.
7. Страхування від нещасних випадків є видом довгострокового ризикового страхування.
8. Під непрацездатністю слід розуміти неможливість продовжувати професійну діяльність або виконувати звичні обов'язки протягом певного проміжку часу.
9. Найважливішим критерієм відбору ризику при страхуванні від нещасних випадків є стан здоров'я
10. Вік не впливає на збільшення ризику від нещасного випадку.
11. Підставою для встановлення третьої групи інвалідності є стійкі, помірної важкості функціональні порушення в організмі, зумовлені захворюванням, наслідками травм або вродженими дефектами, що призвели до помірно вираженого обмеження життєдіяльності, в тому числі працездатності, які потребують соціальної допомоги і соціального захисту.
12. Підставою для встановлення другої групи інвалідності є стійкі, значно вираженої важкості функціональні порушення в організмі, зумовлені захворюванням, травмою або вродженим дефектом, що призводять до значного обмеження життєдіяльності людини, неспроможності до самообслуговування і викликають потребу в постійному, що не регулюється, сторонньому нагляді, догляді чи допомозі.
13. Ступінь втрати здоров'я не впливає на величину страхової суми, що виплачується застрахованій особі за наслідками нещасного випадку.
14. Безстрокова інвалідність означає постійну інвалідність, під якою розуміють фізичні або функціональні втрати, які наносять застрахованому непоправної шкоди.
15. Основною метою добровільного страхування від нещасних випадків є відшкодування застрахованому збитків, отриманих внаслідок нещасного випадку, що не може бути відшкодовано за обов'язковими видами страхування.
16. Лише 50% страхової суми виплачується спадкоємцям у випадку смерті страхувальника.
17. Страхові компанії при укладанні договорів ураховують такі чинники:

- ✓ професію та умови роботи застрахованої особи;
 - ✓ вік та стан здоров'я;
 - ✓ час і місце дії договору страхування, географічну територію дії договору страхування;
 - ✓ кількість одночасно застрахованих при колективному страхування.
18. Обов'язкову форму страхування від нещасних випадків встановлює кожний страховик окремо.
19. При страхуванні нещасних випадків на транспорті, для пасажира страховий захист починає діяти - від моменту купівлі квитка на транспортний засіб.
20. Види обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків:
- ✓ медичне страхування;
 - ✓ на транспорті;
 - ✓ працівники відомчої та сільської пожежної охорони і члени добровільних пожежних дружин;
 - ✓ життя і здоров'я спеціалістів ветеринарної медицини.
21. При страхуванні нещасних випадків на транспорті, для пасажира страховий захист припиняється - після виходу з транспортного засобу.
22. Страховий тариф при транспортному страхуванні становить 0,18% від страхової суми, розмір якої від 2011 р. 6000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.
23. При страхуванні пасажирів усіх видів транспорту міжнародних сполучень страховий платіж включається у вартість квитка й утримується з пасажира транспортною організацією у розмірі 5 % вартості проїзду в іноземній валюті.
24. Страхова сума виплачується не пізніше 10 діб від дня одержання необхідних документів через касу страховика або перераховується на розрахунковий рахунок, зазначений у заяві, відповідно до рівня неоподаткованого мінімуму доходів громадян.
25. Страховим випадком на транспорті є аварія, навіть, якщо вона без наслідків для здоров'я пасажира.

Задача 4.1

Внаслідок нещасного випадку потерпілому встановлено стійку втрату працездатності 60% та III групу інвалідності. За договором страхування

ід нещасного випадку страхова сума становить 5000 грн. Розрахувати розмір страхових виплат за таких умов.

Задача 4.2

Внаслідок нещасного випадку на залізниці потерпілий знаходився на лікарняному 10 днів. Проїзд коштував 150 грн. Розрахувати розмір страхових платежів та страхових виплат.

Задача 4.3

Громадянин Тополя В. В. придбав квиток на потяг вартістю 386 грн. Під час поїздки стався нещасний випадок, внаслідок якого пасажир втратив валізу вартістю 380 грн. і отримав травму. Внаслідок травми йому медико-соціальної експертною комісією (МСЕК) встановлено III групу інвалідності.

Розрахувати розмір страхового платежу, що увійшов до вартості білету та розмір страхових виплат.

Задача 4.4

Будівельник Мухов П. П. отримав травму внаслідок нещасного випадку на робочому місці. Усі працівники компанії були застраховані від нещасного випадку у період перебування на роботі, на 7000 грн. кожний. Мухов П. П. перебував на лікарняному 4 місяця, після чого пройшов медико-соціальної експертної комісії, яка визначила стійку втрату непрацездатності і встановила III групу інвалідності.

Розрахувати розмір страхових внесків за цим видом страхування враховуючи тарифи страхування від нещасного випадку та розмір страхових виплат Мухову П. П.

Контрольні питання

1. Дайте визначення нещасного випадку.
2. На яких умовах страхуються пасажирів від нещасних випадків на транспорті?
3. Які критерії відбору ризику використовуються страховими компаніями при укладанні договору страхування від нещасного випадку?
4. Які можливі наслідки нещасного випадку для страхувальника?
5. Перелічить обов'язкові види страхування від нещасних випадків.

6. Які дії повинен виконати страхувальник при настанні події, визначеної договором добровільного страхування від нещасних випадків?

7. Які фактори впливають на розмір страхових платежів за умов страхування від нещасних випадків?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

ТЕМА: МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти неохідності розвитку і сучасний стан медичного страхування.

Ключові поняття: обов'язкове медичне страхування, добровільне медичне страхування, асистанс.

Питання для опитування:

1. Економічна неохідність і значення медичного страхування.
2. Обов'язкова форма медичного страхування та її сутність.
3. Добровільна форма медичного страхування та її особливості.
4. Медичне страхування громадян, які від'їжджають за кордон.

Тестові завдання:

1. Доякої галузі страхування відносять медичне страхування?

- а) майнове страхування;
- б) особисте страхування;
- в) страхування відповідальності;
- г) страхування життя.

2. Залежно від способу фінансування виділяють такі системи медичного страхування:

- а) бюджетне, соціальне, приватне;
- б) колективне, індивідуальне;
- в) приватне, акціонерне, приватне;
- г) добровільне, обов'язкове.

3. Прякому виді медичного страхування застосовується принцип солідарності?

- а) обов'язкове медичне страхування;
- б) соціальне медичне страхування;
- в) добровільне медичне страхування;
- г) перелічені в п. п. а, б.

4. Страхування на випадок втрати здоров'язбудьякої причини узв'язку з хворобою та нещасним випадком це:

- а) медичне страхування;
- б) страхування від нещасних випадків;
- в) страхування життя;
- г) вірної відповіді не має.

5. Який документ видає страховик страховальникові при обов'язковому медичному страхуванні?

- а) страховий поліс;

- б) довідка про стан здоров'я;
- в) страховий договір;
- г) направлення на лікування.

6. Страхові внески, які сплачуються страхувальником згідно з договором добровільного медичного страхування залежить від:

- а) фінансових можливостей страхувальника;
- б) програми медичного страхування;
- в) стану здоров'я застрахованої особи;
- г) вірні усі відповіді.

7. Хто виступає страхувальником при обов'язковому медичному страхуванні для непрацюючого населення?

- а) медичні організації;
- б) підприємства;
- в) спеціалізовані біржі;
- г) держава.

8. Асистанс як компанія – це

- а) програма медичного страхування;
- б) організація, яка на професійному рівні здійснює цілодобову координацію надання допомоги застрахованим особам та контролює процес витрат для страхових компаній;
- в) сума накопичення страхових платежів за мінусом витрат на ведення справи, що повертається страхувальникові у випадку дострокового припинення договору страхування;
- г) вірної відповіді не має.

9. Страховим випадком за умовами медичного страхування є:

- а) нещасний випадок;
- б) будь-яке захворювання;
- в) звернення застрахованого до медичної установи зі скаргами на здоров'я;
- г) вірні усі відповіді.

10. Суб'єктами добровільного медичного страхування є:

- а) страхувальники;
- б) страхові компанії;
- в) медичні заклади;
- г) вірні усі відповіді.

Практичні завдання:

1. Вказати правильні чи неправильні є твердження. Відповідь обґрунтуйте.

Твердження

1. В світі склалося два типи систем фінансового забезпечення охорони здоров'я:
 - ✓ Канадська, яка базується переважно на приватних джерелах;
 - ✓ Східноєвропейська, яка базується на суспільних фондах охорони здоров'я.
2. Основна особливість медичного страхування – це його адресність, тобто фінансування медичних заходів не загальною, а спрямованих на конкретного громадянина.
3. За формою проведення медичне страхування має обов'язковий характер.
4. До суб'єктів медичного страхування відносяться:
 - ✓ Страховики;
 - ✓ Страхувальники;
 - ✓ Застраховані.
5. Для обов'язкового медичного страхування характерне те, що сплата страхувальником внесків здійснюється у встановлених розмірах і у встановлений час, а рівень страхового забезпечення однаковий для всіх застрахованих.
6. Об'єкт медичного страхування – страховий ризик пов'язаний з тимчасовою втратою працездатності.
7. Для обов'язкового медичного страхування характерне те, що сплата страхувальником внесків здійснюється у встановлених розмірах і у встановлений час, а рівень страхового забезпечення різний для всіх застрахованих.
8. Суть медичного страхування полягає в тому, що відносно за невелику плату страхувальник отримує право на обслуговування в медичних закладах за рахунок страхового фонду страхової компанії.
9. Страховим випадком визнається звернення страхувальника (застрахованого) під час дії договору страхування до медичної установи зі скаргами на здоров'я, без винятку на всі симптоми захворювання
10. Обов'язкова форма медичного страхування має риси соціального страхування, оскільки порядок його проведення визначається державним законодавством.
11. Страхувальники, фізичні особи, мають право укласти договір лише на свою користь.
12. Відносини між суб'єктами добровільного медичного

страхування будуються на основі договору страхування, що укладається між страховиком та страхувальником.

13. При медичному страхуванні громадян, які виїждять за кордон обсяг страхового захисту може бути обраний за полісом, який поділяється на дві категорії: А, В.

14. При укладанні добровільного медичного страхування, страховик сам обирає програму для страхувальника.

15. Assistanceinsurame – страхування невідкладної допомоги.

16. Страхова сума, у межах якої страховик несе відповідальність щодо виплат, визначається вартістю обраної страховиком для страхувальника програми добровільного медичного страхування.

17. Страхова компанія здійснює страхову виплату шляхом перерахунку вартості лікування на рахунок застрахованої особи.

18. До форм виплат страхового відшкодування відносять сервісні та компенсаційні виплати.

19. Страховик контролює лише відповідність виставлених рахунків передбаченим договором переліку послуг, але якість наданих послуг медичною установою він не контролює.

20. Асисанс – перелік послуг, які надаються в потрібний момент через медичне, соціальне і фінансове сприяння.

21. Асисанс передбачає страховий захист не тільки застрахованих осіб, а й забезпечення ефективної діяльності страхової компанії, сприяючи якісному та швидкому наданню послуг щодо медичної допомоги застрахованим особам, які перебувають за межами країни.

22. Обсяг страхової відповідальності за договором добровільного медичного страхування визначається переліком страхових випадків, при настанні яких у страховика виникає обов'язок зробити страхову виплату.

23. Добровільне медичне страхування за строками укладення договору поділяється на:

- короткострокове;
- середньострокове;
- довгострокове.

24. Медичне страхування осіб, які подорожують у різних справах за кордон, реалізується як з використанням послуг асисанських компаній, так і без них.

Контрольні питання:

1. Перелічить основні системи організації охорони здоров'я та дайте їм характеристику.
2. Проаналізуйте зарубіжний досвід існуючих систем фінансування охорони здоров'я та порівняйте з системою фінансування охорони здоров'я в Україні.
3. Які Ви знаєте категорії страхового захисту осіб, що від'їжджають за кордон?
4. Що таке асистування та які завдання виконують асистанські компанії?
5. Дайте характеристику основним умовам добровільного медичного страхування.
6. Дайте характеристику програм добровільного медичного страхування деяких українських страхових компаній.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6

ТЕМА: СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти необхідності і сучасного стану страхування майна та відповідальності підприємств.

Ключові поняття: страхування майна, страхова сума, підприємницькі ризики.

Питання для опитування:

1. Роль страхування в забезпеченні потреб підприємств у страховому захисті.
2. Страхування майна підприємств від вогню та інших небезпек.
3. Страхування підприємств від перерв у виробництві внаслідок знищення або пошкодження застрахованого майна.
4. Страхування відповідальності товаровиробника за якість продукції.
5. Страхування інших видів відповідальності підприємства (відповідальності роботодавця; відповідальності за забруднення довкілля).

Тестові завдання:

1. На якій території рухоме майно знаходиться під страховим захистом:

- а) на усій території України;
- б) на території, вказаній у договорі страхування;
- в) вірні усі відповіді.
- г) вірної відповіді не має.

2. За умовами майнового страхування не відшкодовують ся збитки:

- а) груба недбалість чи намір страхувальника;
- б) знищення або пошкодження майна внаслідок пожежі, удару блискавки;
- в) знищення або пошкодження майна внаслідок землетрусу, виверження вулкану, гірського обвалу, цунамі, бурі, урагану;
- г) вірної відповіді не має.

3. Вибіркове страхування майна суб'єктів підприємницької діяльності означає, що:

- а) страхувальник може застрахувати визначені одиниці майнових об'єктів;
- б) страховик може обирати одиниці майнових об'єктів, що приймає на страхування;

- в) страховик може обирати за якими застрахованими об'єктами виплачувати страхове відшкодування;
- г) страхувальник може обирати за якими застрахованими об'єктами виплачувати страхове відшкодування.

4. Неприймаються на страхування наступні об'єкти:

- а) майно, отримане за договором лізингу, оренди;
- б) грошові знаки;
- в) майно, придбане у кредит;
- г) об'єкти у стадії незавершеного виробництва

5. За умовами майнового страхування на страхування приймаються наступні об'єкти:

- а) бухгалтерська документація;
- б) грошові знаки;
- в) комп'ютерні носії інформації;
- г) майно, придбане у кредит.

6. Сутність системи страхування за пропорційною відповідальністю полягає у тому, що:

- а) страхове відшкодування виплачується як частка від збитків, яка дорівнює відношенню страхової суми до страхової оцінки;
- б) страхове відшкодування виплачується у розмірі реальних збитків;
- в) страхове відшкодування пропорційне сумі страхових платежів, що були внесені на момент страхового випадку;
- г) вірної відповіді не має.

7. Суброгація – це:

- а) діяльність страховика чи страхового посередника щодо залучення клієнтів і укладення нових договорів страхування;
- б) передання страхувальником страховикові права на стягнення заподіяної шкоди з третіх (винних) осіб у межах виплаченої суми;
- в) документ, що potwierджує право страховика на проведення конкретних видів страхування;
- г) сума, на яку укладається договір особистого страхування.

8. Чи зберігає чинність договір страхування майна, за яким виплачено страхове відшкодування?

- а) так, в розмірі різниці між страховою сумою, обумовленою договором, і сумою виплаченого страхового відшкодування;
- б) ні, договір втрачає чинність;
- в) ні, чинність договору зупиняється, якщо страхове відшкодування виплачено в розмірі повної страхової суми;
- г) перелічені в п. п. а, в.

9. Франшиза може бути:

- а) умовна та безумовна;
- б) перша та друга;
- в) інтегральна та ексцедентна;
- г) правильні відповіді а, в.

10. Частина тарифу, яка призначена для покриття витрат на проведення страхування, називається:

- а) брутто-тариф;
- б) нетто-тариф;
- в) навантаження;
- г) тарифна ставка.

Практичні завдання:**Задача 6.1**

Розрахувати прибуток підприємця при створенні власного резерву коштів та при зверненні до послуг страхової компанії в разі наміру фірми зайнятися виїзною торгівлею.

Вихідні дані:

- капітал фірми 60 тис. грн.;
- придбання автомобіля вартістю 20 тис. грн.;
- 40 тис. грн. спрямовуються на закупівлю товару власного резерву;
- середньоденний прибуток 500 грн. протягом 250 днів;
- вартість страхового захисту автомобіля становить 8% страхової суми.

Задача 6.2

Розрахувати виплати трьох страхових компаній по контраху за викрадений автомобіль вартістю 82000 грн., який вони застрахували в свій час на суми відповідно: 65000 грн.; 80000 грн.; 82000 грн.; франшиза стосовно викрадення у двох страховиків була безумовною в розмірі 5%, у третього – умовною, в розмірі 8%.

Задача 6.3

Майно підприємства загальною вартістю 200 млн. грн. застраховане на 100 млн. грн. Через пожежу знищено майна на 80 млн. грн. Розрахувати яку суму страхового відшкодування отримає страховальник. Назвати документи, які потрібні для проведення виплат по цій події.

Задача 6.4

Підприємець застрахував своє майно строком на 1 рік від крадіжки і зломом на суму 200000 грн. з іставкою тарифу 0,3% страхової суми. За договором страхування передбачена франшиза «вільно від 1%». Фактично шкода склала 3000 грн.

Розрахувати розмір страхового платежу та розмір страхового відшкодування.

Задача 6.5

Пожежею знищено склад, а також транспортні засоби та обладнання, що знаходилися в ньому. Об'єкт був застрахований за системою пропорційної відповідальності на 70%. Балансова вартість об'єкта складає 650000 грн. Вартість залишків складає 400000 грн., витрати на ремонт і відновлення – 2000 грн.

Визначити шкоду від страхового випадку та розмір страхового відшкодування.

Контрольні питання:

1. Дайте визначення підприємницькому ризику.
2. Перелічіть види страхування майна юридичних осіб.
3. Яке майно підприємства не приймається на страхування і чому?
4. Дайте визначення страхової оцінки і поясніть як вона визначається для різних видів майна.
5. У чому полягає сутність системи пропорційної відповідальності і з якою метою її використовують страхові компанії?
6. Які події є страховими випадками за умов страхування майна підприємства?
7. Від чого залежить розмір страхового тарифу за умов страхування майна юридичної особи?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

ТЕМА: СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ СТРАХУВАННЯ

Мета: засвоїти економічні завдання страхового захисту в сільському господарстві, дослідити розвиток і сучасний стан страхування майна виробників сільськогосподарської продукції.

Ключові поняття: Страхове забезпечення, страхувальники, страховики, сільськогосподарське страхування

Питання для опитування:

1. Економічна необхідність і сучасний стан сільськогосподарського страхування.
2. Страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.
3. Страхування тварин сільськогосподарських підприємств.
4. Страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств.

Тестові завдання:

1. Який врожай не підлягає обов'язковому сільськогосподарському страхуванню?

- а) природні сінокоси;
- б) багаторічні насадження плодоносного віку, поза зоною офіційного землевпорядкування;
- в) сільськогосподарські культури, що посіяні на зеленедобриво;
- г) вірні усі відповіді.

2. Об'єктом обов'язкового страхування є:

- а) врожай сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень державних сільськогосподарських підприємств, зернових культур і цукрових буряків сільськогосподарських підприємств усіх форм власності;
- б) врожай сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, зернових культур і цукрових буряків державних сільськогосподарських підприємств;
- в) врожай сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, зернових культур і цукрових буряків сільськогосподарських підприємств усіх форм власності;
- г) вірної відповіді не має.

3. За умовами обов'язкового страхування врожаю сільськогосподарських культур страхова оцінка врожаю визначається:

- а) шляхом множення середньої врожайності з1га за останні п'ятьроків на ціну1 ц продукції;
- б) шляхом множення середньої врожайностіз1 га за останніп'ятьроків на ціну1 ц продукції, та на фактичнуплощу,з якоїзбиратиметься врожай;
- в) шляхом множення середньої врожайностіз1 га за останнідесять роківна ціну1 ц продукції,та нафактичнуплощу,з якоїзбиратиметься врожай;
- г) вірної відповіді не має.

4. За умовами обов'язкового страхування врожаю сільськогосподарських культур страхова сума повинна встановлюватися з такими обмеженнями:

- а) не може перевищувати 50% розрахункової оцінки врожаю;
- б) повинна бути не менш 90% розрахункової оцінки врожаю;
- в) повинна бути не менш 50% розрахункової оцінки врожаю;
- г) не може перевищувати 70% розрахункової оцінки врожаю.

5. Обов'язковому страхуванню не підлягають наступні види тварин:

- а) зоопаркові тварини віком від 1 року;
- б) велика рогата худоба;
- в) племінні тварини, що мають генетичну цінність і можуть використовуватися в селекційному процесі;
- г) вірні усі відповіді.

6. За умовами добровільного страхування тварин на страхування не приймаються:

- а) бджолосім'ї;
- б) декоративні та екзотичні птахи та тварини;
- в) птиця яйценосних порід віком до 5 місяців;
- г) велика рогата худоба.

7. Страхова сума обов'язкового страхування тварин визначається:

- а) за балансовою вартістю;
- б) за ринковою вартістю;
- в) за балансовою вартістю, але не повинна перевищувати ринкової вартості;
- г) за вартістю, що страхувальник вказав у заяві.

8. Договором обов'язкового страхування тварин передбачається франшиза в розмірі:

- а) 30%;
- б) 5%;
- в) 10%

г) 15%.

9. Страхове покриття за обов'язковим страхуванням врожая сільськогосподарських культур становить:

а) 50% збитку;

б) 70% збитку;

в) 80 % збитку

г) 100% збитку;

10. Чи враховується франшиза при розрахунку страхової премії з добровільного страхування тварин?

а) так, завжди;

б) ні, ніколи;

в) за бажанням страхувальника;

г) вірної відповіді не має.

Практичні завдання:

1. Вказати правильні чи неправильні є твердження. Відповідь обґрунтуйте.

Твердження

1. Страхування технічних ризиків - забезпечує страхувальникові необхідне страхове покриття всіх ризиків, які виникають при монтажі машин та механізмів, а також при зведенні сталевих конструкцій.

2. Види страхування технічних ризиків:

✓ страхування будівельного підприємця від усіх ризиків (CAR);

✓ страхування всіх монтажних ризиків;

✓ (EAR) ;

✓ страхування машин (MI) ;

✓ страхування електронних пристроїв.

3. Усі послуги зі страхування технічних ризиків подаються страхувальником, як у добровільній так і обов'язковій формі.

4. При страхуванні технічних ризиків передбачається захист лише від прямих збитків застрахованих осіб.

5. При страхуванні будівельного підприємства від усіх ризиків, до страхувальників відносяться:

✓ забудовники;

✓ будівельні підприємці, що здійснюють проект, включаючи всіх підрядників.

6. Особливості страхування технічних ризиків:

- ✓ допомагає важливою підтримкою науково – технічного процесу;
- ✓ проводиться з необов'язковим використанням франшизи;
- ✓ проводиться за системою граничного страхового забезпечення;
- ✓ має велику вартість об'єктів страхування.

7. Страхування всіх монтажних ризиків (EAR – erectionallrisks) - страхування всіх видів будівельних об'єктів, у рамках якого надається страховий захист як від збитків, завданих будівельному об'єкту, спорудам на будівельному майданчику і/або будівельним машинам, так і від претензій третіх осіб унаслідок матеріального збитку або тілесного ушкодження, пов'язаного з будівництвом.

8. Оцінка ризику залежить від:

- ✓ характеру будівельного майданчика;
- ✓ конструктивних особливостей об'єкта та властивостей будівельних матеріалів;
- ✓ методів будівництва та заходів, що забезпечують виконання робіт;
- ✓ ризиків, які впливають на виконання графіку робіт.

9. Договір страхування будівельно–монтажних ризиків обов'язково укладається на весь період проведення робіт.

10. Страхова сума при страхуванні будівельного підприємства від усіх ризиків – це вартість установок згідно з договором постачання, включаючи витрати на перевезення, митний збір, інші збори та витрати з монтажу.

11. Договір страхування будівельно–монтажних ризиків діє в межах будівельно-монтажного майданчику.

12. Страховий захист при страхуванні всіх монтажних ризиків починається після придбання матеріалів, устаткування чи обладнання, але не раніше дати, обумовленої в договорі (за умовами своєчасної сплати премій) та закінчується у разі виконання всього обсягу будівельних і монтажних робіт, але не пізніше дати, вказаної в договорі страхування.

13. Страхове відшкодування при страхуванні електронних пристроїв – це вартість відновлення пристроїв у межах страхової суми чи ліміту відповідальності за кожним об'єктом.

14. Страховий тариф при страхуванні машин від поломок

визначається однаково для всіх типів машин.

15. При страхуванні електронної техніки страховий тариф розраховуються на основі нормативів звичайних ризиків з урахуванням специфічних особливостей ризику.

16. Орієнтовні межі тарифів: 2,1%-3,6% ПЗУ.

17. Страхова сума при страхуванні всіх монтажних ризиків – це договірна вартість будівництва, включаючи вартість наданих забудовниками будівельних матеріалів і/або виконаних ним робіт.

Задача 7.1

Розрахувати страхові платежі та виплати страхового відшкодування при страхуванні врожаю озимої пшениці на площі 300 га. Оскільки відповідне поле практично не може бути затоплене, господарство просить виключити зі страхових ризиків повінь, вимокання, селі відповідно скоригувати страхові платежі.

- середньорічна врожайність озимої пшениці за останні 5 років - становить 32 ц/га;
- закупівельна ціна центральної основної продукції – 40 грн.;
- страховий тариф за всіма ризиками дорівнює 10% від страхової суми;
- знижувальний коефіцієнт до базової ставки дорівнює 25 %;
- на день загибелі врожаю частка фактично сплачених страхових платежів дорівнює 70,0 %;
- франшиза безумовна – 5%.

Задача 7.2

Розрахувати страхове відшкодування:

- а) дійсна вартість готового будинку 32000 грн, страхова сума 20000 грн., вартість відновлювальних робіт з урахуванням зносу 14000 грн.;
- б) вартість чотирьох нутрій і страхова сума становлять 80 грн. Після укладення договору страхувальник купує ще одну нутрію. Через хворобу у одна нутрія загинула;
- в) у результаті пожежі знищено телевізор. Вартість нового – 1500 грн. Знос на день лиха становить 18%;
- г) пошкоджено килимове покриття, вартість нового – 550 грн., знос на день страхування –

5%. Знищення килимового покриття внаслідок страхового випадку 10%;

д) пошкоджено холодильник. Вартість нового 1700 грн. Зносна ден в страхування 15%. Вартість ремонту холодильника 150 грн.

Задача 7.3

Корову, що застрахована на 2200 грн., змушено прирізати за вказівкою ветфельдшера в зв'язку із захворюванням. М'ясо кількості 160 кг визначено придатним до живання та повністю продано страховальником підприємству громадського харчування по 15 грн. за 1 кг. Визначити розмір страхового відшкодування.

Задача 7.4

Визначити збиток та відшкодування. Відпожежі загинули та були пошкоджені запаси пшениці. Заданими обліку в господарстві під час пожежі було 1800 ц пшениці. Після пожежі непошкодженого зерна залишилось 1100 ц, а пошкодженого – 240 ц, яке оцінили на 30%. Оптова ціна 1 ц пшениці – 30 грн.

Контрольні питання

1. Чим обумовлена потреба в обов'язковому страхуванні деяких видів майна сільськогосподарських підприємств? Які це види майна?
2. Чим спричинена необхідність в страхуванні захисту майна сільськогосподарських підприємств?
3. Яким чином розраховуються збитки за обов'язковим страхуванням врожаю?
4. За яких умов страхове відшкодування може бути не виплачено страховальникові?
5. Проаналізуйте умови добровільного та обов'язкового страхування врожаю, вкажіть загальні риси та відмінності.
6. Які системи страхового відшкодування використовуються у добровільному страхуванні майна сільськогосподарських підприємств?
7. Перелічіть основні умови обов'язкового страхування сільськогосподарських тварин.
8. Які тварини є об'єктом обов'язкового страхування? Чим спричинена необхідність в провадженні такого виду страхування?

9. На випадок яких небезпек укладається договір добровільного страхування майна сільськогосподарських підприємств?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8

ТЕМА: СТРАХУВАННЯ ТЕХНІЧНИХ РИЗИКІВ

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти сучасного стану та необхідності страхування технічних ризиків.

Ключові терміни: страхування технічних ризиків, страховик, страхувальник, об'єкт страхування, страхування будівельно-монтажних ризиків.

Питання для опитування:

1. Економічна необхідність, сутність та розвиток страхування технічних ризиків.
2. Страхування будівельно-монтажних ризиків.
3. Страхування машин від поломок.
4. Страхування електронної техніки.

Тестові завдання:

1.

Пристрахуванні технічних ризиків розрізняють такі види страхування:

- а) страхування будівельного підприємства від усіх ризиків;
- б) страхування майна підприємця;
- в) страхування всіх монтажних ризиків;
- г) страхування електронних пристроїв.

2. Страхувальниками монтажних ризиків можуть бути:

- а) виробник чи постачальник монтажного об'єкта;
- б) власник монтажного об'єкта;
- в) кредитор;
- г) всі сторони, для яких монтаж об'єкта пов'язаний з ризиком.

3. Страхова сума за умов страхування монтажного обладнання визначається:

- а) на рівні вартості, визначеної проектно-кошторисною документацією;
- б) на рівні відновної вартості;
- в) на рівні дійсної вартості;
- г) вірної відповіді не має.

4. Страхова сума за умов страхування монтажу визначається:

- а) на рівні вартості, визначеної проектно-кошторисною документацією;
- б) на рівні відновної вартості;
- в) на рівні дійсної вартості;

г) вірної відповіді не має.

5. Страховими ризиками при страхуванні машин є:

- а) коротке замикання, перенапруження;
- б) буря, мороз;
- в) затоплення, повінь;
- г) вірні усі відповіді.

6. Страхова сума при страхуванні електронного обладнання визначається на підставі:

- а) балансової вартості;
- б) дійсної вартості;
- в) на рівні вартості, визначеної проектно-кошторисною документацією;
- г) вірної відповіді не має.

7. Страхова сума при страхуванні машин визначається на підставі:

- а) балансової вартості;
- б) дійсної вартості;
- в) на рівні вартості, визначеної проектно-кошторисною документацією;
- г) вірної відповіді не має.

8. Страховими ризиками при страхуванні електронного обладнання є:

- а) помилки в конструкціях та розрахунках;
- б) спрацювання в процесі експлуатації, атакож через корозію;
- в) витрати на виконання робіт з технічного обслуговування;
- г) вірні усі відповіді.

9. При страхуванні електронного обладнання збиток не відшкодовується за таких причин:

- а) град, мороз, буря;
- б) витрати на виконання робіт з технічного обслуговування;
- в) спрацювання в процесі експлуатації, атакож через корозію;
- г) вірні усі відповіді.

10. Страховою сумою у страхуванні електронних пристроїв є:

- а) договірна вартість об'єкту;
- б) вартість відновлення об'єкту, що включає відновлювальну вартість, митний збір, а також витрати на монтаж та транспортування;
- в) вартість установок згідно з договором про постачання, включаючи витрати з перевезення, митний збір, інші збори та витрати з монтажу;

г) вірної відповіді не має.

Контрольні питання

1. З яких причин набуває розвитку страхування технічних ризиків?
2. Які об'єкти охоплює страховий захист при укладанні договору страхування технічних ризиків?
3. Яким чином розраховується страхова сума та страховий тариф за умов страхування ризиків будівництва?
4. Розкрийте сутність страхування монтажних ризиків.
5. У чому полягає зміст страхування машин від поломки?
6. Дайте характеристику страхування електронного обладнання.
7. Дайте характеристику умов страхування будівельних ризиків

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9

ТЕМА:

СТРАХУВАННЯ КРЕДИТНИХ І ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти необхідності та сучасного стану страхування кредитних і фінансових ризиків.

Ключові поняття: кредит, страхування кредитів, делькредере, фінансовий ризик, страхування фінансових гарантій.

Питання для опитування:

1. Страхування товарних кредитів.
2. Страхування інвестиційних кредитів.
3. Страхування споживчих кредитів.
4. Страхування засобів застави.
5. Страхування експортних кредитів.
6. Страхування кредитів довіри.
7. Розрахунок тарифів страхування кредитів.

Тестові завдання:

1. Хто в умовах делькредерної форми страхування кредитів відіграє роль страхувальника?

- а) позичальник;
- б) банк;
- в) гарант позичальника;
- г) вірні усі відповіді.

2. Які витрати враховуються при страхуванні прибутку?

- а) прибуток, не отриманий страхувальником;
- б) прибуток, не отриманий контрагентами страхувальника;
- в) витрати, які мають постійний характер;
- г) витрати, які мають змінний характер.

3. Найбільш подібні між собою:

- а) продаж за — факторингом — продаж - на виплату;
- б) продаж за — факторингом — лізинг;
- в) продаж — на виплату — лізинг;
- г) вірної відповіді не має.

4. За умов фінансового кредиту адекватно обслужити потреби сторін кредитної угоди можуть такі види страхування:

- а) страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту;
- б) страхування комерційних кредитів;

- в) страхування на випадок невиконання зобов'язань контрагентом;
- г) страхування заставного майна.

5. За умова вансового кредиту адекватно обслужити потреби сторін кредитної угоди можуть такі види страхування:

- а) страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту і страхування кредитів (страхувальником виступає кредитор);
- б) страхування комерційних кредитів і страхування на випадок невиконання зобов'язань контрагентом;
- в) страхування виданих та прийнятих гарантій та страхування заставленого майна;
- г) вірної відповіді не має.

6. За умов товарного кредиту адекватно обслужити потреби сторін кредитної угоди можуть такі види страхування:

- а) страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту;
- б) страхування кредитів (страхувальником виступає кредитор);
- в) страхування на випадок невиконання зобов'язань контрагентом;
- г) страхування виданих та прийнятих гарантій.

7. За умов гарантованого кредиту адекватно обслужити потреби сторін кредитної угоди можуть такі види страхування:

- а) страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту;
- б) страхування кредитів (страхувальником виступає кредитор);
- в) страхування виданих та прийнятих гарантій;
- г) страхування на випадок невиконання зобов'язань контрагентом.

8. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб гарантує кожному вкладнику комерційного банку-

учасника (тимчасового учасника) відшкодування коштів за вкладом, включаючи відсотки, в розмірі вкладу, але не більше ніж:

- а) 50000 грн;
- б) 100000 грн;
- в) 200000 грн;
- г) правильної відповіді немає.

9. Дострахування фінансових ризиків не належать:

- а) страхування від утрат прибутку;
- б) страхування на випадок вимушеного простою обладнання;
- в) страхування біржових ризиків;
- г) страхування інноваційних ризиків.

10. Кредитне страхування – це:

- а) комплекс страхових послуг, які забезпечують страховий захист майнових інтересів кредиторів, пов'язаних з існуванням ризику неповернення кредиту внаслідок неспроможності позичальника;
- б) сукупність видів страхових послуг, що передбачають зобов'язання страховика здійснити страхову виплату в розмірі повної або часткової компенсації втрачених доходів (додаткових витрат) страхувальникові.
- в) комплекс заходів, які забезпечують захист вкладів від втрати власником унаслідок банкрутства комерційного банку;
- г) договір, за яким поручитель зобов'язується перед кредитором іншої особивідповідати за виконання нею свого зобов'язання в повному обсязі або в частині його.

Практичні завдання:

Задача 9.1

Обчислити суму страхових платежів за добровільним страхуванням ризику непогашення кредитів, якщо перший позичальник отримав кредит на суму 150 млн грн. відсоток за кредит – 22% річних, термін користування кредитом під час дії договору – 8 місяців. Межа відповідальності страховика 85%, тарифна річна ставка 2,1%. Другий узяв кредит на суму 250 млн грн. на півтора роки. Відсоток за кредит – 28% річних. Межа відповідальності страховика 95%.

Задача 9.2

Кредит взято на суму 60000 грн. Термін користування кредитом – 2 роки. Межа відповідальності страховика – 70%. Тарифна річна ставка – 3,5%. Розрахувати суму страхових платежів зі страхування відповідальності позичальників за непогашений кредит.

Задача 9.3

Позичальник позакінченні терміну кредитування неповернув банку суму основного боргу та суму відсотків за користування кредитом. Сума кредиту – 10000 грн. Термін надання – 3 місяці. Відсоткова ставка – 33%

річних. Відповідальність страховика - 85%. Визначити розмір шкоди та розмір страхового відшкодування.

Контрольні питання

1. Розкрийте економічний зміст страхування кредитних ризиків.
2. Проведіть класифікацію страхування кредитів.
3. Проведіть порівняльний аналіз різних компонентів системи депозитного страхування (СДС).
4. Яка різниця між делькредерним та гарантійним страхуванням?
5. Перелічіть особливості страхування кредитів довіри та дайте їм характеристику.
6. Які умови страхування фінансових кредитів?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10

ТЕМА: АВТОТРАНСПОРТНЕ СТРАХУВАННЯ

Мета: дослідити необхідність і значення страхування автотранспортних ризиків та сучасний стан автотранспортного страхування.

Ключові поняття: страховий тариф, оцінка збитків, транспортне страхування, страхування КАСКО, страхування КАРГО.

Питання для опитування:

1. Необхідність, сутність і розвиток системи авто транспортного страхування.
2. Страхування автотранспортних засобів.
3. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.
4. Страхування вантажів, що перевозяться автотранспортом

Тестові завдання:

1. Об'єктами за договором страхування автомобілів можуть бути:

- а) престижні моделі іноземних автомобілів;
- б) причепа;
- в) тільки лобове скло автомобіля;
- г) недоодержані доходи внаслідок втрати автомобіля.

2. Вантаж, що перевозиться автомобілем, приймається на страхування в розмірі:

- а) заявленому страховальником;
- б) ринкової вартості;
- в) прибуток, що очікує його власник;
- г) митної вартості.

3. Навірогідність настання яких страхових випадків впливають так і фактори, як стаж водія, порароку та доби, колір транспортного засобу?

- а) протиправні дії третіх осіб;
- б) крадіжку транспортного засобу;
- в) настання ДТП;
- г) стихійнелихо.

4. Страхування каско – це:

- а) страхування вантажів, багажу, що перевозяться транспортним засобом;

- б) страхування вартості засобів транспорту (суден, літаків, залізничних вагонів, автомобілів) без урахування вантажів;
- в) страхування частин транспортного засобу від крадіжки;
- г) вірної відповіді не має.

5. Страхування карго – це:

- а) страхування вантажів, багажу, що перевозяться транспортним засобом;
- б) страхування вартості засобів транспорту (суден, літаків, залізничних вагонів, автомобілів) без урахування вантажів;
- в) страхування частин транспортного засобу від крадіжки;
- г) вірної відповіді не має.

6. Пристрахуванні автотранспортних засобів не включаються до суми збитку:

- а) витрати на оплату ремонтних робіт за тарифами на дату настання страхового випадку;
- б) вартість робіт, що пов'язані з переобладнанням автотранспортного засобу, ремонтом або заміною окремих його частин, деталей і приладдя внаслідок їхнього зносу, технічного браку;
- в) витрати на ремонт згідно з кошторисом-розрахунком, який складено експертом страховика;
- г) перелічені в п. п. а, в.

7. Принастанні страхового випадку у страхуванні автокаско відшкодування не підлягають:

- а) прямі збитки;
- б) втрачена вигода;
- в) витрати на оренду чи наймання транспортного засобу;
- г) вірної вартості немає.

8. Зумов страхування вантажів страхові поліси за строком дії поділяються:

- а) рейсові та на визначений період;
- б) годинні і річні;
- в) рейсові та на невизначений період;
- г) поодинокі та постійні.

9. Обов'язковий ліміт відповідальності страховика за шкоду, заподіяну життю та здоров'ю потерпілих, за умов обов'язкового страхування цивільно-

правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, становить:

- а) 50000 гривень на одного потерпілого;

- б) 100000 гривень на одного потерпілого;
- в) 200000 гривень на одного потерпілого;
- г) правильної відповіді немає.

10. Який із зазначених коефіцієнтів не використовується для розрахунку страхових платежів з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів:

- а) коефіцієнт, що враховує тип транспортного засобу;
- б) коефіцієнт, що враховує вартість транспортного засобу;
- в) коефіцієнт, що враховує місце реєстрації транспортного засобу;
- г) коефіцієнт, що враховує сферу використання транспортного засобу.

Практичні завдання:

Задача 10.1

08.01.2017р. підприємство уклало зі страховою компанією договір страхування автокаско на суму 100000грн. Підприємство перерахувало страховий платіж на розрахунковий рахунок страхової компанії 09.01.2017р. Кошти надійшли на рахунок страховика 10.01.2017р. У цей же день автомобіль був викрадений. Розрахуйте розмір страхового відшкодування за умов безумовної франшизи 10% від страхової суми.

Задача 10.2

Підприємство уклало 01.06.2017р. зі страховою компанією договір страхування автокаско на суму 125000грн. Підприємство перерахувало страховий платіж на розрахунковий рахунок страхової компанії 02.06.2017р. Кошти надійшли на рахунок страховика 03.06.2017р. Наступного дня автомобіль був викрадений. Розрахуйте розмір страхового відшкодування за умов безумовної франшизи 10% від страхової суми.

Задача 10.3

Підприємство уклало зі страховою компанією договір страхування автокаско на випадок дорожньо-транспортної пригоди та інших пошкоджень, що сталися в процесі руху. Страхова сума становить 150000грн. Страховий тариф за цим видом ризику становить 3%. У результаті дорожньо-транспортної пригоди автомобіль було пошкоджено, вартість відновле

ння машинисклала56000грн.Розрахуйтерозмірстраховихплатежівта страховоговідшкодуваннязаумовбезумовноїфраншизи1%відстрахової суми.

Контрольні питання

1. Дайте визначення страхуванню каско.
2. Щоє об'єктами таризиками страхування авто каско?
3. Перелічить дії страхувальникапри настанні страхового випадку.
4. Яким чином розраховується збитокувипадкузнищеннячи пошкодження автотранспортногозасобу?
5. Яківитрати за умов страхування авто каско страховик маєправоне відшкодувати?
6. Яка система страховогозабезпечення використовується за договором страхуванняавтотранспортного засобу?
7. Чимобумовленанеобхідність впровадження в Україні обов'язкового страхуванняцивільної відповідальності власників транспортних засобів?
8. Перелічить основнізавдання Моторного (транспортного) страхового бюро України.
9. З якою метою функціонуєміжнароднасистема авто страхування «Зелена картка»?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 11

ТЕМА: МОРСЬКЕСТРАХУВАННЯ

Мета: засвоїти необхідність і особливості страхування морських ризиків, а також класифікацію суден за категоріями ризику.

Ключові поняття: страховий тариф. страхова премія, страхування морських суден, фрахт.

Питання для опитування:

1. *Необхідність, сутність і значення морського страхування.*
2. *Особливості організації морського страхування.*
3. *Страхування суден.*
4. *Страхування вантажів.*
5. *Страхування відповідальності судновласників.*

Тестові завдання:

1. Страхування морських суден в Україні проводиться:

- а) в добровільній формі;
- б) обов'язковій формі.
- в) тільки в добровільній формі;
- г) в добровільній та обов'язковій формах.

2. Позовна давність за договорами морського страхування в Україні становить:

- а) три роки;
- б) необмежений термін;
- в) два роки;
- г) п'ять років.

3. Серед умов торговельних угод найширокого застосування набула наступна базисна поставка продукції:

- а) CIF;
- б) DAF;
- в) FOB;
- г) FAS.

4. До традиційних винятків, що включаються практично у всі договори страхування вантажів не відносять:

- а) загибель або пошкодження вантажу унаслідок стихійного лиха;
- б) дефект самого вантажу;
- в) вплив атмосферних температурних явищ на вантаж;
- г) військові ризики.

5. Об'єктами морського страхування є:

- а) судно;
- б) пасажери;
- в) оренда плати;
- г) усі відповіді вірні.

Контрольні питання

1. Дайте визначення морського страхування та перелічіть джерела морського страхового права.
2. Які основні завдання Морського страхового бюро?
3. Перелічіть основні види морського страхування та дайте їм коротку характеристику.
4. Що таке страхування каско суден?
5. Дайте характеристику страхуванню вантажоперевезень.
6. Що являються собою правила ІНКОТЕРМСт та які групи угод вони містять?
7. Перелічіть чотири найпоширеніші основні бази поставки продукції згідно ІНКОТЕРМСт та дайте їм коротку характеристику.
8. Які основні умови включаються до правил страхування вантажів?
9. Розкрийте зміст Генерального полісу.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 12

ТЕМА: АВІАЦІЙНЕ СТРАХУВАННЯ

Мета: засвоїти необхідність, становлення та особливості авіаційного страхування.

Ключові поняття: авіаційне страхування, космічне страхування, КАСКО повітряних суден, об'єкт страхування договір в авіаційному страхуванні.

Питання для опитування:

1. Види обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації.
2. Обов'язкове страхування каско повітряних суден.
3. Страхування членів екіпажу повітряного судна та іншого авіаційного персоналу.
4. Страхування відповідальності експлуатанта повітряного судна за шкоду, заподіяну третім особам.
5. Страхування відповідальності повітряного перевізника за шкоду, заподіяну пасажиром, багажем, поштою та вантажем.
6. Добровільні види авіаційного страхування.
7. Космічне страхування.

Тестові завдання:

1. Страхування авіасуден-це:

- а) страхування каско;
- б) страхування карго.

2. Договір авіаційного страхування може бути укладений:

- а) на період одного польоту;
- б) на декілька років з перерахуванням страхової суми, тарифних ставок кожного року;
- в) на період регулярних польотів з метою перевезення пасажирів, багажу, вантажів.

3. Ставки премій по страхуванню авіасуден залежать від таких факторів:

- а) кліматичних умов;
- б) частоти зльотів і посадок;
- в) кваліфікації і досвіду пілотів;
- г) регулярності виконання повітряним судном рейсів.

4. Страхування вантажів, що перевозяться на авіасудні-це:

- а) страхування каско;
- б) страхування карго.

5.Страхованняавіасудна-це:

- а) страхування каско;
- б) страхування карго.

6.Довідіовобов'язковогоавіаційногострахованняцивільноїавіаціїне належать:

- а) обов'язкове страхування каско повітряних суден;
- б) обов'язкове страхування карго повітряних суден;
- в) страхування членів екіпажу повітряного судна та іншого авіаційного персоналу;
- г) страхування відповідальності повітряного перевізника за шкоду, заподіяну пасажиром, багажу, пошті та вантажу.

Контрольні питання

1. Розкрити сутність та особливості авіаційного страхування.
2. На яких засадах здійснюється страхування каско повітряних суден?
3. Розкрийте порядок страхування життя і здоров'я членів екіпажу та авіа персоналу.
4. Залежно від чого визначаються тарифні ставки при страхуванні авіа суден?
5. Зазначте особливості страхування вантажів при страхуванні вантажів при внутрішніх і міжнародних перевезеннях.
6. Від яких ризиків здійснюється авіаційне страхування?
7. Розкрийте зміст страхового захисту відповідальності повітряного перевізника за шкоду, заподіяну пасажиром, багажу та вантажу.
8. Від яких ризиків здійснюється космічне страхування?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 13

ТЕМА 13. СТРАХУВАННЯ МАЙНА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ГРОМАДЯН

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти становлення та необхідності страхування майна відповідальності громадян.

Ключові поняття: страхування майна, страхова сума страхування відповідальності, матеріальна, адміністративна, цивільна відповідальність.

Питання для опитування:

1. Необхідність і розвиток страхування майна громадян. Види страхування.
2. Страхування будівель і домашнього майна громадян.
3. Страхування тварин, що належать громадянам.
4. Страхування відповідальності громадян. Форми та види страхування.

Тестові завдання:

1. Які з перелічених страхових ризиків користуються найбільшим питомам пристрахуванні майна?

- а) пожежа;
- б) крадіжка;
- в) землетрус;
- г) повінь.

2. Занаявності кількох страхових полісів зі страхування одного з того самого об'єкта виплат відшкодування в повному обсязі:

- а) не відбувається;
- б) відбувається тільки з особистого страхування;
- в) відбувається тільки зі страхування відповідальності;
- г) вірної відповіді не має.

3. Як визидів відповідальності нестрахується?

- а) відповідальність товаровиробника за якість продукції;
- б) відповідальність за договором;
- в) моральна відповідальність;
- г) професійна відповідальність.

4. Страхування будівель здійснюється за системою відшкодування:

- а) першого ризику;
- б) пропорційної відповідальності;
- в) граничної відповідальності;

г) дійсної вартості.

5. З терміном більшим ніж на 1 рік може бути укладено страховий договір?

- а) зі страхування життя;
- б) зі страхування майна громадян;
- в) з обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів;
- г) з особистого страхування від нещасного випадку на транспорті.

6. Хто має справозвертатися до страховика з вимогою про виплату страхового відшкодування при договорі страхування відповідальності власника?

- а) як страхувальник (водій) транспортного засобу, так і потерпілий;
- б) тільки водій транспортного засобу;
- в) тільки судовий виконавець;
- г) тільки потерпілий.

7. Який із зазначених видів страхування є обов'язковим:

- а) змішане страхування життя;
- б) страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів;
- в) страхування будівель, що належать громадянам;
- г) страхування майна підприємств.

8. Сума, яку повинен виплатити страховик за майновим страхуванням та страхуванням відповідальності за станням страхових випадків для покриття збитків має назву:

- а) страхова відповідальність;
- б) страхова сума;
- в) страхове відшкодування;
- г) страхова премія.

9. Який із зазначених видів страхування є добровільним:

- а) страхування врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень у державних сільськогосподарських підприємствах;
- б) страхування будівель, що належать громадянам;
- в) страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів;
- г) особисте страхування від нещасних випадків на транспорті.

10. За умови комбінованого страхування рухомого та нерухомого майна фізичних осіб на страхування приймаються наступні об'єкти:

- а) предмети інтер'єру та меблі;
- б) цінні папери;

- в) приміщення (будинок, квартира);
- г) об'єктинезавершеногобудівництва.

Практичні завдання

Задача 13.1

Громадянинмавдоговірпроохоронуквартиризадопомогоюсигналізаціїна суму 15000грн.,тадругийзагальнийдоговірстрахуваннямайнана суму 20000грн.Підчасдіїобохдоговорівбулоздійсненокрадіжкуівикрадено майнана суму 11000грн.,ут.ч.ювелірнихвиробівна суму 3000грн.Відділ внутрішніхсправ сплатив громадянинузгідно здоговором 5000 грн.

Страховакомпаніязгіднозперелікомвикраденогомайна,щобув складенийгромадяниномтапідтвердженийміліцією,обчислилашкоду в 8000грн.,оскількиювелірнівиробинебулизастрахованізаспеціальним договором.

Розрахувати розмірстрахового відшкодування.

Задача 13.2

Підчаспожежіуквартирібулознищено:грошейготівкою 5000грн., акціїзагальноювартістю 3000грн.,меблівартістю 10000грн.Вартість ремонтутавідновленняквартирискладає 20000грн.Майнобуло застраховано на 50000грн.засистемоюпропорційноївідповідальності. Межа відповідальності страховика становить 85%.

Розрахувати збитки страхувальника та розмір страхового відшкодування.

Задача 13.3

Громадянинзастрахувавсвоємайна на 100000грн.засистемою пропорційноївідповідальностізмежеювідповідальностістраховика 70 %.

Підчаспожежіубудинкубулознищено:акціїзагальноювартістю 5000грн., меблівартістю 10000грн.,комп'ютер,залишковавартістьякогостановить 2000грн.,предметирелігійногокультуувартістю 1500грн.Громадянинмав

загальний договір майнового страхування та спеціальний договір, за яким було застраховано комп'ютер та побутову техніку. Вартість ремонту та відновлення будинку складає 25000 грн.

Розрахувати збитки страхувальника та розмір страхового відшкодування.

Контрольні питання

1. Які системи страхового забезпечення використовуються при укладанні договору страхування майна громадян?

2. Які види майна, що належить фізичним особам, не приймаються на страхування страховики?

3. Які існують умови в договорі страхування майна громадян обмеження щодо виплати страхового відшкодування?

4. Чим обумовлена необхідність запровадження обов'язкового страхування відповідальності власників собак?

5. Хто є страхувальником за умов обов'язкового страхування відповідальності власників зброї перед третіми особами?

РЕКОМЕНДОВАНІ ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНІ АКТИ:

1. Базилевич В.Д. Страхування : підручник / В. Д. Базилевич. – К. : Знання, 2012. – 1019 с.
2. Говорушко Т. А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія / Т. А. Говорушко, В. М. Стецюк, О. Ю. Толстенко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.
3. Дорошенко С. Л. Зростання капіталізації страхових компаній у контексті глобалізаційних законодавчих змін / С. Л. Дорошенко // Страховий ринок України в умовах фінансової глобалізації : зб. мат-в II Міжнар.наук.- практ. конф. (10, 11 вітня 2014 р., м.Київ). – К. : Лазурит Поліграф, 2014. – С.103–105.
4. Офіційний сайт державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrproject.gov.ua.
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Європейської організації страхування та пенсійного забезпечення (ЕІОРА) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://eiopa.europa.eu>
7. Офіційний сайт Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nfp.gov.ua>.
8. Полчанов А. Ю. Теоретичні основи страхового менеджменту / А. Ю.Полчанов // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. – 2014. – № 2. – С. 282-287. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vzhdtu_econ_2014_2_44.pdf
9. Рейтинг страхових компаній України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forinsurer.com>
- 10.Рябенко Г.М. Страхування : навч. посіб. / Г. М. Рябенко, Н. М. Сіренко, А. С. Кравченко. – М. : МНАУ, 2014. –426 с.
- 11.Яворська, Т. В. Державне регулювання страхового підприємництва в Україні : монографія / Т. В. Яворська. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 420 с.
- 12.Global marine insurancereport 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.iumi.com/committees/facts-a-figurescommittee/statistics>

Навчальне видання

Страхові послуги

Шишпанова Наталія Олександрівна

Методичні рекомендації

Формат 60x84 1/16 Ум. друк. арк. 5.6

Тираж 30 прим. Зам. № _____

Надруковано у видавничому відділі

Миколаївського національного аграрного університету.

54020 м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.